Digitized by the Internet Archive
in 2015

https://archive.org/details/b22448330

DE

ISCHURIA VESICALI:

DISSERTATIO MEDICA, INAUGURALIS.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,
D. GULIELMI ROBERTSON, S.S.T.P.
ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI conſenſu,
Et nobiliſſimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini ſubjicit

ROBERTUS BUCK,
ANGLUS.

Soc. Phyſ. Soc. Hon. et Praeſes Annuus.
Nec non
Societatis Medicae Regiae Edinburgenae Socius.

Ad diem 24. Junii, hora locoque ſolitis.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXX.

*ESTC

Viro Illuſtri,

JOANNI HOPE, M. D.

Et Medicinae ac Rei Botanicae,

In Academia Edinenſi,

PROFESSORI;

Nec non,

Patruo Suo,

RICARDO HULL,

Apud CHORLEY,

In Comitatu Lancaſtrienſi,

Chirurgo Perito,

Salutem

ROBERTUS BUCK.

Quibus potius quam vobis, Viri digniſſimi, has ſtudiorum primitias ſacras dicerem? Sub tuis nempe auſpiciis, Illuſtris Profeſſor, quicquid diſſertatiuncula continet, in Noſocomio Edinenſi didici; neque ſolas mihi Praeceptoris praeſtitiſti vices, inſignem quippe illam morum comitatem, quam in te omnes laudant, ego imprimis expertus ſum.

Tu, Amicorum optime, adhuc fere infantem, Patre heu! cariſſimo orbatum, excepiſti: Tu juvenem Artis Medicae primis imbuiſti diſciplinis: Alto quidem animo repoſta manent tot beneficia, nec quid tanto Patrono debeam ulla ventura dies immemorem me deprehendet.

Mr. Lister
from his Friend
The Author

DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

DE

ISCHURIA VESICALI.

ISCHURIA duplex eſt; altera Falſa vocatur, in qua neque quicquam urinae ad veſicam attingit; altera Vera, ubi urina in veſicam jam delata foras expelli nequit. Prior morbus a vitio unius utriuſve renis vel ureteris oritur; quo fit, ut nulla ſecernatur urina, aut ejuſdem jam ſecretae iter ad veſicam quoquomodo occludatur. Poſterior vero, de quo pauca loqui ſolum in animo eſt, a variis cauſis induci poteſt. Hunc autem bifariam diſtinxerunt hodierni,

ni, in veſicalem, nempe, et urethralem; de eo tamen potiſſimum, qui ex veſicae vitio oritur, ſcribere ſtatui, quippe cujus medela potius ad medicum pertinet.

Evidentes cauſas primo indagare optimum eſſe judicavi, et ſymptomata dein ſingulis propria fuſius deſcribere, cum hiſtoriam morbi cuicunque caſui convenientem exequi, difficillimum vel etiam impoſſibile fore praevideam. Obiter autem annotare vellem, ab urina diu in veſica retenta, qualiſcunque demum ejus cauſa fuerit, haec pene perpetua eſſe:

Tumor figuram veſicae primo referens in aliqua pubis parte oritur, atque paulatim creſcens, cum ſenſu ponderis, circa imam ventrem parteſque vicinas, moleſto, donec totum fere abdomen occupet. Dolens jam veſica univerſum corpus in conſenſum cito trahit; urgent imprimis anxietas, gravis capitis dolor, vertigo, nauſea, vomitus, ſingultus, quae, ſi hominem diu exercent et torquent, ad extrema ventum eſſe teſtantur: Superveniente enim apoplexia, convulſione, aut ſopore, miſere interficiunt.

Neque

Neque quidem ad haec omnia mala facienda, opus eſt ut urina penitus ſupprimatur ; ſi enim ſtillicidium ſit, vel effluxus ejus liber cohibeatur, eadem (teſtibus Ruyſch, Morgagni, Home, aliiſque) aliquando eveniunt ; dummodo copia urinae non rite expulſae veſicam tandem praeter modum diſtendat.

Haec autem veſicae plerumque communia ſunt : Vim ſeſe contrahendi inde amittens, ingentem et incredibilem fere diſtentionem primo patitur ; hinc inflammatio, gangraena, interdum etiam laceratio : Quae ſi quovis modo praevertuntur, at morbus nihilominus inveteraverit, (quod quidem multo frequentius eſt), fibrae muſculoſae fere ſemper craſſeſcunt, totaque veſicae ſubſtantia denſior tandem atque durior fit.

Nonnunquam etiam a diuturna diſtentione veſica ad inguen vicinaſve partes deſcendit, lapſum ibi inteſtinorum multum referens.

Cum plus urinae recipere veſica nequit, ureteres quoque urina haud raro adeo diſtenduntur,

ſtenduntur, ut, etſi per immiſſam fiſtulam haec educeretur, tamen quam cito rurſus veſicam impleret.

D I A G N O S I S.

Diagnoſin inter iſchuriam et alios morbos omnino non neceſſarium duco, cum ipſa urinae retentio vetet pro alio quocunque haec facile ſumatur : Nec multum ad rem confert, ut nimis ſubtiliter conſideremus, utrum morbus ſit idiopathicus an aliorum tantum ſequela fuerit, quo caſu idoneam aeque curationem poſtulat, et ſaepe etiam magis ſedulam, quam morbus ipſe unde originem ducat.

Falſam a vera utcunque dignoſcere haud inutile eſt.

In hac, poſt gravitatis ſenſum circa pubem et perinaeum, et perpetuum plerumque ad urinam reddendam ſtimulum, tumor ille ſub tactu dolens ad hypogaſtrium oritur ; qui etiam, a digito in anum vel vaginam immiſſo, innoteſcit.

innoteſcit. Fiſtula autem in veſicam altius miſſa, urina *, certiſſimum ſignum, effluit.

Neque et haec ſymptomatum ſeries perpetua eſt; pro diverſis enim cauſis, aliquantum differre poteſt, ut poſtea de ſingulis tractantes videbimus.

In falſa iſchuria, immuni hypogaſtrio, dolor aut gravitatis ſenſus circa renes, vel utriuſque ureteris tractum, ſuboritur; nulla vero vel minima mingendi cupiditas, ob inanem veſicam, urget; res autem patet, ſi, immiſſo profundius cathetere, nihil quidquam urinae effluat.

* Hanc, auctores omnes tanquam certiſſimam diagnoſin tradunt; plura tamen vidi exempla ubi iſchuria diu inveteraverat, et etiam ex ſymptomatibus patebat in veſica adeſſe urinam, hujus tamen parva admodum quantitas educta eſt, quamvis catheter perita manu immiſſus fuerit; ſed, quanquam cathetere ſaepius immiſſo, parca quidem urina ſingulis temporibus, diei tamen unius ſpatio, multa effluxit. Hoc accidit in duabus aegris, quarum poſtea in nota ad Paginam 27 mentionem facturus ſum.

Et ſi, cum iſchuriae verae ſignis, ſimul urinae ſtillicidium eſt, morbum, quamvis fallacem, haec ſigna facile detegunt. Cadaverum enim ſectiones rem, alias obſcuram, vixque antea ſuſpicandam, clare explicaverunt. Aſſiduo, imo ſolito copioſius, fluente urina, eam in veſica retentam iri, quis ſuſpicari poterat? Neque ſolertiſſimos medicos, hac ſtillicidii ſpecie ſe olim diſceptos fuiſſe, ſponte fateri puduit; id quod ſatis ſuperque probat, quam cautus ſemper debeat eſſe medicus ‘ in definiendis morbis ‘ ad partes urinarias ſpectantibus, quippe ‘ quorum diagnoſis (uti olim admonuit illu- ‘ ſtris Morgagni) ſumma etiam arte quaeſita, ‘ non rariſſime fallax eſt.’

C A U S Æ.

Neque ipſum malum cognoviſſe ſat eſt; ſed et intelligere oportet cauſas iſchuriam efficientes, quae quidem omnes, utpote multiplices,

tiplices, non facile deteguntur; paucae tamen ſunt quae medicum ſagacem omnino fugere poſſunt; paucae denique, quibus idonea remedia adhibere non in promptu eſt, niſi ejuſmodi manifeſto fuerint, ut curationem non admittant.

Quo lucidior autem ſermo ſit, unde iſchuria oriri queat, primo, breviter proponendum; dein ſingulae cauſae fuſius evolvendae; veſicae enim phyſiologiam et ſtructuram ſilentio omnino praeterimus.

Urina a renibus paulatim deſtillans, veſicam tandem diſtendit, ſtimulat, et in contractionem ciet: Haec vero vis, veſicae propria, ad contenta ſua expellenda potiſſimum valet; parum enim auxilii afferunt muſculi abdominales, quoties iſta ceſſat, et ceſſat quidem vel muſculoſarum fibrarum vitio, vel ſi reliquae tunicae harum actioni ſolito magis reſiſtunt; atque adeo propter debilitatem aut paralyſin, unde unde ortas, vel propter varia tunicarum ejus mala. Ubi autem vires, quibus urina redditur, prorſus illaeſae ſunt, expulſio ejuſdem a ſubſtantiis intra

intra veſicam hoſpitantibus, vel a collo veſicae quocunque modo occluſo, impediri poteſt. Si quando, denique, partes vicinae morbum aliquem conceperint, qui vel urinae iter opprimat, vel veſicam ipſam laedat, vel in conſenſum trahat, iſchuria pertinax haud ita raro exorta eſt.

Quae igitur cauſae iſchuriam efficiunt, eae ſitae ſunt:

1*mo*, In ipſa veſicae urinariae ſubſtantia.

2*do*, In ejuſdem cavo.

3*tio*, In partibus veſicae vicinis.

Quando morbus a veſicae ipſius vitio ortum duxerit, peccant plerumque aut fabrica ejus muſculoſa univerſa aut pars ea quam ſphincter vocant. Quin et aliquando tota veſicae ſubſtantia, vel pars aliqua membranarum, male habentes, eam contractioni parum idoneam reddant.

Fibrarum muſculoſarum vitium, quo iſchuria induci poteſt, vel ſpaſmus eſt, vel torpor, vel paralyſis.

Spasmus a ſtimulo fortiori, parti affectae admoto, aut ſympathia, aut cauſis admodum

dum obſcuris, jam praeeunte ſeminio, oriri poteſt: Quamcunque autem in veſica originem habeat, ſphincterem praecipue afficere videtur; ex totius namque veſicae ſpaſmo, vix urinae ſuppreſſio, ſed potius incontinentia, naſceretur. Spaſmi in univerſum cauſas, et quam his obnoxius ſit ſphincter, animo ſecum reputanti, urinam ex hac cauſa ſaepe ſupprimi facile patet.

In vehementiore autem ſpaſmo, conſtrictio ad veſicae collum fere inſuperabilis eſt, et aliquid durum, perinaeo explorato, ibi renititur. Dolor * autem acutus, calculum mentiens, cum perpetuo mingendi conatu, ad veſicae cervicem intenditur. Pubes dein,

tactus

* Cum vero veſica ſenſu praeter naturam tunc polleat, doloris, quae ex ſpaſmo oritur, vehementia ſaeviſſima ſit oportet; in ſano namque ſtatu, Tiberius cruciatum vir magis exquiſitum, quam vinculum arctum peni injectum, invenire non potuit, 'excogitavit,' enim, 'inter 'genera cruciatus, ut larga meri portione per fallaciam 'oneratos, repente veretris deligatis, fidicularum ſimul 'urinae tormento diſtenderet.' *C. Suetonius, Tranq. lib.* 3.

tactus admodum impatiens, paulatim tumeſcit: Gravis etiam deſidendi cupiditas ſimul urget, qua tamen nihil plerumque excernitur.

Urina a ſpaſmo ſuppreſſa, aliquando ex totius corporis vitio enaſcitur, quod nimirum ſtimulis aſſuetis juſto ſenſilius eſt. Habitus igitur corporis nimis ſentiens, nimis mobilis, iſchuriae ex hac cauſa opportuniores reddit. Unde foeminas et infantes ſaepius adoriri ſolet. Cum autem hyſteria ex iiſdem fere cauſis oriatur, cum ipſa tot induat formas, mirum non eſt ſi veſicae demum incumbat; quod quidem, ubi malum inveteraverit, ſigna antea vix ſuperanda exaſperare, multoties novi. In tetano etiam, aliiſque morbis ſpaſmodicis, urina nonnunquam ſupprimitur.

At, ubi nihil hujuſmodi in caetero corpore eſt, veſica ipſa ſtimulorum ita impatiens eſſe poteſt, ut ſphincter ejus in abnormem iſtam contractionem a leviore irritatione incidat. Huc referre fortaſſe liceat, veſicae (monente Hoffmanno) ſpaſmum, a

ſuppreſſa

ſuppreſſo haemorrhoidum vel menſium fluxu, ortum; tum enim vaſa circumcirca diſtenduntur, praecipue autem ea quae ab eodem ramo oriuntur, et major ſanguinis copia acriorem in veſica, uti in aliis ubique muſculis, ſenſum excitat *.

Saepius vero in veſica manifeſtior morbus eſt; ubi enim tunicae eroſione vel levi ulcere afficiuntur, urina fibras muſculoſas attingit, et has ad ſpaſmum inſolita irritatione ſolicitat: Id quod etiam accidit, ſi mucus, qui ad veſicam defendendam deſtinatur, vel abſens eſt vel depravatus.

At in veſica, morbi cujuſcunque immuni, ob nimiam irritationem idem provenire poteſt. Sic urina, a larga cantharidum doſi vel veſicatoriis, acris facta, iſchuriae haud raro cauſa eſt. An huc quoque referre liceat urinae ſuppreſſionem, quam eruptiones

nes

* Quaſdam novi mulieres, mobili habitu praeditas, quibus catamenia parce et difficulter effluunt; ad omnem periodum urina, magna cum difficultate, redditur, ne dicam, aliquando prorſus ſupprimitur.

nes a cute intus repulſas ſequi Morgagni memoravit? Et malum idem quod, in ſtatu vel etiam declinatione variolae, junioribus familiare eſſe, Sydenhamus accurate ſcripſit?

Veſica autem a ſympathia ſpaſmo aliquando laborat; "graviter enim affectis "vicinis partibus, adeo non inſolitum eſt "veſicam in conſenſum trahi, lotiumque "non expellere, ut Sennertus inter ſigna "inflammatorum inteſtinorum hoc recenſuerit: Quin etiam olim Caelius Aure-"lianus, inter caetera ileon comitantia ma-"la, *veſicae et officii ventris perfectam ab-"ſtinentiam* poſuit." *Morgagni de Sedibus et Cauſis Morborum, Ep.* 34. §. 8.

Torpor autem, vitium ſpaſmo prorſus contrarium, urinam ſupprimere valet, quandocunque ſenſus veſicae eouſque imminutus fuerit, ut neque ejus diſtentio, neque urinae ſtimulus hominem ad mingendum concitet, priuſquam veſica adeo diſtendatur, ut multum intentet periculum.

Ubi

Ubi univerſum corpus male ſe habet, veluti in melancholicis et maniacis, in febribus quibuſdam, vel poſt venena quaedam ſumpta, uti opium, nux vomica, arſenicum; urina, ob hujuſmodi ſtuporem, in veſica reprimitur.

Malum, ob eandem cauſam, ſenibus familiare eſt; ſenectus quippe corpus hebetat. Dormiente etiam homine, praeſertim, ſecundum Morgagni, ſi diabete laborat, adeo obtuſus eſt aliquando veſicae ſenſus, eaque tantam inſcio patitur diſtentionem, ut mox in experrecto vix aut ne vix quidem ad juſtam iterum excitetur contractionem.

Supereſt et aliud fibrarum muſculoſarum vitium; ſumma nempe atonia ſeu PARALYSIS, ſupra dictis multo frequentior et aegrius tollenda. Plerumque enim in provectiori iſchuria, a quacunque cauſa primum enata, ſi urina, quoties res poſtulat, non emittatur, veſica demum paralytica evadit; cujus quidem rei, cum veſica muſculus cavus ſit, iiſdemque, ac muſculi reliqui, legibus pa-

 reat,

reat, cuivis motum muſculorum intelligenti haud obſcura erit ratio.

Ubi vero veſica primo reſolvitur, poſt dyſuriam, plerumque per aliquot dies, urina vel prorſus ſupprimitur, vel parce et guttatim effluit; abdomen in utroque exemplo ſine vel minima meiendi cupiditate paulatim tumeſcit. Cum autem veſica vim ſe contrahendi amiſerit, neque ſi, immiſſo tubulo, urina educatur, abdomen illico detumeſcet.

Hoc in vitio, veſica, utris mortui fere inſtar, diſtentionem adeo immanem patitur, ut parum abſit quin aliquando laceretur: Tum enim aeger ſtimuli ad urinam reddendam, et doloris a diſtentione prorſus expers, (ab intolerandis ſaltem cruciatibus iſtis, quibus ſpaſmo veſicae laborantes exercentur, prorſus immunis), in animum inducere, urinam ſibi ſupprimi vix poteſt *, nec inſtrumen-

* Medicus quidam, referente Cl. Monro, ita laborabat, qui ſibi perſuadere non poterat, veſicam ipſam tumeſcere,

inſtrumentum in veſicam immitti, utpote rem crudelem atque inutilem concedet.

Paralyſi autem laborat veſica cum vicinis partibus ſimul laborantibus, vel ipſa propriam paralyſin, caetero corpore illaeſo, ſubire poteſt. Attamen, ex quocunque caſu, ſi fibrae muſculoſae ſuam vim prorſus amiſiſſent, urina non retineri, ſed potius invito aegro elabi, debuiſſet. Quod ſaepe quidem uſu venit ubi inferiores partes omnino reſolvuntur. In articulo etiam mortis, in apoplexiae aut epilepſiae paroxyſmis, aliiſque morbis, quibus vis nervoſa multum ſubitoque interpellatur, in ſchirris quoque, aliiſve ad oſtium veſicae vitiis quae ſphincteris actioni officiunt, urina inſcio et nolenti effluit. Si igitur urina a reſoluta veſica ſupprimatur, ſphincterem adhuc illibatum eſſe argumentum eſt, vel, eum ſaltem poteſtatis

tumeſcere, potius credebat tumore quodam veſicam comprimi, et eo magis quod ſimul urinae ſtillicidium eſſet. Paulo poſt mortuus eſt, et in cadavere reperta fuit veſica craſſa et valde diſtenta; *Praelect. Anatomic.*

teſtatis ſuae caeteris veſicae partibus tenaciorem eſſe, teſtatur, et vires ſimul iſtas languere, quibus renixus ejus ſuperari ſolebat.

Cauſae paralyſis communes et in veſica paralyſin faciunt; quas ergo omnes enumerare non noſtrum eſt: Sed cum iſchuria praecipue oriatur a paralyſi, quae partes infra lumbos poſitas male habet, hujus cauſas breviter percurram. Notabiles ſunt injuriae lumbis illatae; tumores omnigeni nervos in ea parte comprimentes; contuſio vertebrarum vel harum forte luxatio; ſpinalis medullae vulnera; frigus his partibus diu admotum, praeſertim a diuturna mora in aquis frigidioribus; quae omnia, aut nexui, qui veſicam inter et reliquum genus nervoſum intercedit, officiunt, aut vim nervoſam in ipſa parte delent.

Veſica denique ipſa, vicinis partibus illaeſis, vim ſe contrahendi haud raro amittit; id enim cum aliis muſculis commune habet, quod a nimia diſtentione, ob urinam diutius quam par eſt retentam, paralytica demum

demum evadat. ‘ Etenim (uti jamdudum ‘ accurate ſcripſit Galenus) accidit inter- ‘ dum, hanc ſuppreſſionis urinae cauſam ‘ eſſe, quemadmodum ſanis quibuſdam, vel ‘ urgentibus negotiis, vel in concionibus, ‘ vel in ſenatu, vel foro, vel convivio, re- ‘ tenta longiori tempore urina, extenſa ‘ ſupra modum veſica, urinam ſupprimi, ‘ contractrici facultate laeſa propter immo- ‘ dicam tenſionem.’ *Galen. de Locis Affectis, lib.* 6. *cap.* 4.

* * * * *

UBI urina a cauſis ſupradictis ſupprimitur, male ſe habent in univerſum fibrae muſculoſae, ſive eae inordinate agant, ſive torpeſcant, vel omnino ſolvantur : At vis veſicae, quatenus a fabrica muſculoſa ea pendeat, ita integra eſſe poteſt, ut urinam exprimere pluſquam valeat ; propter tamen tunicas ejus ad contrahendum ineptas, et actioni muſculorum ſolito magis reſiſtentes, urina expelli nequit.

Varia ſunt tunicarum vitia ; primum autem recenſeri debet INFLAMMATIO, quia nullus aeque metuendus caſus in veſicam incidere poteſt,

poteſt, et omnis fere inflammatio urinam reddi naturaliter prohibet; ejus autem tota ſuppreſſio graviorem morbum non ſolum indicat, ſed etiam fibras jam nimis ſenſiles diſtrahendo, eundem exaſperat: Neque intereſt num ſpaſmus, vel tumor, vel ad motum difficultas, parti cuicunque inflammatae communis, urinam ſupprimat; cum inflammatio, ſemel alicubi orta, ad caeteras tunicas ſerpat; hac autem ſublata, urina denuo fluit.

Aliqui veſicae collo inflammationem ſolum inhaereſcere exiſtimaverunt; ſed, cum in omni ejus parte ſe prodiderint clara praeeuntis inflammationis veſtigia, nec dubitandum quin ipſa olim praeceſſerit. Veſicae tamen, uti caeterarum partium inflammatio, duplex eſſe videtur, chronica ſcilicet et acuta; haec brevior et gravior ſolet eſſe, illa longior et levior. Cadaverum enim ſectores, ſine ullis praecedentibus acutis ſignis, abſceſſus veſicae et ulcera invenerunt. Fatendum tamen eſt, acutam inflammationem partes circa veſicae collum frequentius occupare,

cum

cum hae et acutiori ſenſu polleant, et cauſis morbum moventibus magis ſint obnoxiae.

De his hactenus tractare non alienum fore putavi, quia levioris inflammationis eſt quam forte diſtentio fecit, malis quibuſdam occaſionem praebere, quae et urinam ſupprimere valent, ſuppreſſamve exaſperant. Eſt enim, ut credatur, Crassitudinem eam, ſchirrum, corium, imo cartilaginem aliquando referentem, a praeeunte hujuſmodi inflammatione provenire; ſanguine namque in vaſis congeſto, lympha coagulabilis effunditur, in quam et alia vaſa repunt; accreſcit dein nova materies, mutaturque tandem fabrica.

Quod ſi hujuſmodi vitia ſuperioribus veſicae partibus ſolum inhaeſerint, urina ſumma cum difficultate redditur, vel invito guttatim profluit; vetat tamen plerumque veſicae impotentia ne urina penitus exprimatur. Eadem ideo ſigna paulo poſt ſecutura ſunt, ac ſi a principio plena fuiſſet ſuppreſſio; quae quidem accidit quando veſicae collum circumcirca laborat: Tum etiam tubulo

bulo ad educendam urinam immiſſo, durities ibi percipitur. Abdominis autem tumor ad latus, ei in quod aeger decumbit oppoſitum, ſaepius elevatur ; et veſica tumida, rectum coarctans, alvum pertinaciter aſtringit.

Ad vitia tunicarum quoque pertinent Tumores diverſi generis ex iis enati, qui urinae iter obſtruere poſſunt, imo nonnunquam ad tantam molem creſcunt, ut totum fere veſicae cavum repleant.

* * * * *

Propoſitis jam tunicarum vitiis, proximum eſt ut de his dicam quae intra veſicam haerent ; horum autem praecipua ſunt vel Calculus, vel Mucus, vel Pus, vel Sanguis congrumatus ita ſitus, ut, collo occluſo, egreſſum urinae impediat.

Iſchuria a Calculo facta pueris ſaepius accidit quam adultis ; ſaepius viris quam foeminis. Minor autem calculus in veſicae cervicem facilius impingit, urinamque pertinacius retinet, quam is qui major eſt. Praeter tamen urinae iter a calculo ipſo fere occluſum, probabile eſt, et ſpaſmum et levem

levem inflammationem ab irritatione ejus produci; quia nullus fere datur in veſica calculus qui oſtium urethrae ita arcte claudat, ut urina penitus ſupprimatur; potius vero cum mictionis aſſidua cupiditate ea parce et difficulter inde reddita foret.

Si autem urina pueris ſuppreſſa eſt, eam a calculo provenire conjectare licet, ſi naturalia manibus crebro ſcabunt; res vero ultra dubium ponitur, ſi medicus, inſtrumento in veſicam immiſſo, calculum ſentiat; quod et in adultis obtinet; quamvis in his ſigna plerumque manifeſtiora ſint, multum tamen abeſt, ut medicus de hac re in omnibus certior fiat, priuſquam veſicam exploraverit.

Mucus intimam veſicae membranam perpetuo irrigat, ne ea ab urinae acrimonia nimis laedatur; qui autem uberior atque ſpiſſior aliquando factus in cavum veſicae adeo copioſe deſtillat, ut ad collum ejus decidat, eumque poſſit obſtruere. Id quod nonnunquam in catarrho veſicae accidere

 conſuevit.

conſuevit. Suppreſſionem ex hac cauſa ortam eſſe dignoſcitur, ſi urina turbida antea difficulter expulſa fuerit, et in ea ſedimentum craſſum et viſcidum, quale albumen ovi eſt, ſubſederit, ad imum matulae haerens.

Pus autem modo a renibus huc deſcendit, modo a veſica ipſa profluit. Pus vero in veſica factum potius iſchuriae cauſa eſt; quia in hoc caſu id non ſolum magis ſincerum eſt, verum etiam tunicae veſicae male ſe habentes ſolitum renixum ſuperare nequeunt. Signa quae urinae ſuppreſſionem antecedunt, eam ex hac cauſa enatam eſſe monſtrant; veluti praeeuntia inflammationis ſigna, poſtea autem ingens et frequens meiendi cupiditas. Urina tamen pauca fertur et craſſa, multumque puris foetidi per quietem deponit. Dolor autem in perinaeo vel pube, admota ibi manu, vel erecto corpore, ſimul intenditur.

Quando

Quando denique SANGUIS in cavum veſicae effunditur, ibique ſatis diu remanet, ut particulae rubrae in unum coaluerint, poteſt et id coagulum oſtium urethrae claudere. Si ſanguinem mingere, idque cum grumis aliquando miſtum, eidem homini non novum eſt; ſi manifeſtior injuria, qua vaſa diſtrahi poſſunt, veſicae illata eſt; ſi, denique, veſica explorata aliquid ad veſicae collum inſtrumento reſiſtit, et ſanguis ſimul extremum tubulum tingit, fieri vix poteſt quin urina ſuppreſſa originem ex grumo ſuſpecto ducat.

Urinae, a calculo, muco, pure, vel ſanguine, ſuppreſſae id commune eſt, quod ſtimulus ad mingendum frequenter urgeat, et dolor a diſtenta veſica multum intendatur. In tribus vero noviſſimis, et forſitan etiam in aliis, nonnunquam conſuevit, ut aër, poſt urinae fluxum, cum impetu magno et ſonitu quodam, per tubulum immiſſum, erumpat *. Cujus quidem ratio in aprico erit,

* Ædopſophia urethrae, Sauvages, vol. 2. p. 417, cujus

erit, quando veſica intus exulceratur; tum enim exulceratio, ad inteſtina vel vaginam progrediens, manifeſtiorem aëris aditum facit. Cum vero citra omne ulceris ſignum, aërem

cujus jam quatuor exempla vidi; in primo, a catarrho veſicae inveterato urina difficillime effluebat. In ſecundo, iſchuria erat a prolapſu uteri ſimulque in hujus cervice ulcus. In tertio, puella per biennium iſchuria laboraverat: Antequam aër ex urethra erumpere coepiſſet, urina ſaepe cruenta erat, ſine ulla cruoris coacti ſpecie; ubi vero aëris eruptio ſupervenit, urina carnis loturam referebat, et odorem prae ſe ferebat penitus alkalinum. In quarto, mulier, paucos menſes iſchuria vexata erat, urina craſſa et rubra ſedimentum, ſanguinis craſſamento haud abſimile, demittebat.

In tribus noviſſimis exemplis, cathetere ſaepe immiſſo, urina parca plerumque effluebat, quae ſtatim aëris flatum antecedebat, ea vi inſolita expellebatur, et aër ex cathetere prodibat magno cum ſonitu, odorem diffundens, urinae in putredinem vergentis aemulum.

In tribus exemplis, aëris flatus, immiſſo cathetere, ſemper obſervatus eſt, donec urina ſponte exiret; in quarto, deſiit quando ulcus vaginae ſanatum eſt, etſi iſchuria manebat. Altera ex aegris, dum poſtea famulari coacta eſſet, urinam, natura poſtulante, ſine incommodo reddere non potuit; hinc iterum urinae ſuppreſſio, et ſimul cum hac aëris eruptio.

aërem pariter erupiſſe noverim, eum in veſica ipſa quovis modo gigni neceſſe eſt. Veriſimile autem videtur, obicem, ſive pus, ſive ſanguis, ſive mucus ſit, mutationem iſtam ſubire proclivem, qua perpetuo avolat aëreum quoddam principium, hunc aërem ſuppeditare; vel a quadam actione vaſorum parum perſpecta, aërem ipſum in veſica ſecerni, aut a renibus huc devehi per ureteres.

Alteram cauſam, ut fertur, efficiunt vermes in veſica deliteſcentes, modo ex inteſtinis eo delati per ulcus, modo ibi aut in renibus generati.

* * * * *

Urina etiam ſupprimi poteſt a variis admodum malis partium vicinarum; quae tamen omnia collum veſicae vel urethram ipſam contra oſſa pubis comprimunt, et ideo

ad

ad iſchuriam ex urethrae vitio potius referri debent: Qualia ſunt inteſtinum rectum faecibus flatuve infarctum; haemorrhoides tumidae; tumores varii generis ex partibus vicinis; catamenia in vagina, ob hymen integrum, retenta; uterus foetu, ſanguine, aqua, tumore qualicunque tumidus; glandula proſtata inflammata vel ſchirroſa; denique vitia haud pauca urethrae quae iter urinae obſtruant.

P R O G N O S I S.

His, veluti in conſpectum quendam quatenus ſcire curanti neceſſarium eſt, adductis, etiamnum quaedam alia de prognoſi proponenda ſunt ad omnem iſchuriam, de qua diximus, pertinentia.

Cum ad particulas, eas quae ſuperfluae vel noxiae forent, ex corpore evehendas, magis forte quam ulla alia ſecretio deſtina-

ta

ta fuerit urina, hujus ſuppreſſio ſanitati multum noceat oportet; imo, ſi diutius immoratur, plerumque mortifera eſt. Exempla enim ea praetermittam, quibus diu cum pauciſſima aut nulla urina aegroti ſupervixerunt. Talia certe non deſunt. Potuit tamen in his aut ſuperſtes excretio vitam ſuſtentare, aut urina viam aliam affectare; ea enim ex veſica reſorpta, in ſanguinem ſaepe revehitur, aliqua alia via demum expulſura. Totum corpus aliquando inundat, lethalemque inducit anaſarcam, ni ſudor, urinae odorem referens, copioſe ex cute effluat: Alias in cava varia effunditur, ſigna aquae ibi collectae haud abſimilia brevi inductura: In ventriculum depoſita, vomitum humoris urinam olentis movet; in inteſtina, hujuſmodi fluxum. Aliquando etiam per alia organa ſecerni videtur, uti quando copioſus ſalivae fluxus, urinae inſtar, prorumpat. Et quanquam hi exitus morbo ex renis vel ureteris vitio frequentius accidunt, in iſchuria tamen vera nonnunquam obſervantur. Si enim urina a veſica ipſa

non

non reſorbeatur, ureteres, durante morbo, diſtenduntur, et renes, pari fere vitio ac in iſchuria falſa, demum afficiuntur. At quidam ſunt iſchuriae veſicali proprii exitus; poſt longam enim ſuppreſſionem, tumor ad umbilicum aliquando ortus eſt, multumque urinae poſtea effudit: Alias urina, viam in perinaeo aperiens, ulcus difficile ſanandum reliquit.

Etſi iſchuria vera haud raro lethalis eſſe conſuevit, dici tamen in univerſum poteſt, veram falſa leviorem eſſe et minus periculoſam, tum quod diutius trahere ſoleat, tum quod ſaepe cauſae ejus felicius tolli, et ſymptomata certius mitigari poſſint.

De morbi inveterati exitu, a quacunque cauſa primum orti, caute ſemper judicandum eſt; cum ab iterata diſtentione veſica demum reſolvatur, et tunicae ejus fere ſemper craſſeſcant. Sed, quanquam Mauchart, Lieutaud, aliique, ſe in cadavere, poſt iſchuriam paucos ante dies inchoatam, veſicam prorſus vacuam, amplam tamen, nec, ut ſolet, contractam, inveniſſe affirmaverunt;

runt; patet tamen ex longa ſuppreſſione ſolum inſtrumenti ope haud raro ſanati, talem effectum non adeo cito neque facile ſequi; id quod etiam oſtendit experimentum a Boerhaavio inſtitutum; in cane enim, etſi urina triduum jam retenta, pleniſſima eſſet veſica, hac tamen exiguo vulnere perterebrata, exſiliit urina ad magnam altitudinem, et veſica ita contracta eſt, ut nullum pene cavum ſupereſſet.

Prognoſis autem pro diverſis cauſis diverſa eſt. Iſchuria a ſpaſmo, dummodo cauſa bene perſpecta ſit, ſanatu non difficilis eſt. Superata vero ſuppreſſione, urinae incontinentia, poſt morbum praeſertim vehementiorem, aliquandiu manet: Et ipſa ſuppreſſio, a cauſa admodum levi, quibuſdam intervallis ſaepius recurrit.

Urina a veſicae reſolutione ſuppreſſa difficillimam recipit curationem; quilibet enim muſculus paralyſi correptus priſtinam vim neque facile neque ſubito recuperat; id autem in veſica facit diſtenſio ut paraly-

ſis in deterius ruat; quae, ſi ſpina etiam male ſe habet, vix unquam ſanabilis eſt.

Gravis eſt urina poſt nimiam veſicae diſtentionem ſuppreſſa, quippe quam inflammatio et gangraena, niſi protinus ſuccuratur, cito excipiunt: Quibus autem hic ultra modum ſaevientibus, mirum non eſt, ſubito aliquem extingui *.

Diſtentionis diu continuatae frequens ſequela eſt craſſities veſicae aucta: Eadem in aliis membranis lenta et modica vi diſtractis accidit, uti in herniarum ſaccis, in aneuriſmate, in tumoribus cyſticis, &c. Ubi autem morbus diu perſtat, et veſicae tunicae multum corrumpuntur, remedia vix utilia fore ſuſpicare licet. Rebus tamen ita ſe habentibus, terreri non debemus, ſi febris ſuperveniat; hac namque actio lymphaticorum

* Sic periit eximius ille mathematicus Tycho de Brahe, qui cum Pragae in ſolenni convivio ultra vires et conſuetudinem detineretur, diuque urinam cohiberet, poſtea liber, urinam amplius excernere non potuit, ſed ſuccedente veſicae inflammatione paulo poſt interiit.

phaticorum ſaepe eo uſque promovebitur, ut veſicam ad ſolitam magnitudinem reducat, iterque urinae expediat.—Puellam in Noſocomio Edinenſi, iſchuria pertinaciſſima laborantem, vidi. Abdomen progrediente morbo magnopere diſtentum, etſi urina cathetere ſaepe indies educebatur; veſicae tunicae, quantum tactu judicari potuit, multum depravatae erant. Poſtquam urina ultra biennium fiſtula regulariter educta fuiſſet, parum proficientibus remediis, febre oborta, abdomen detumuit, et urina ſponte reddita eſt.

Iſchuria a Pure facta, periculoſiſſima eſt; veſicae enim exulceratio in ſenibus nullam penitus curationem admittit, in aliis aetatibus difficilem; quia (ut cum verbis Hoffmanni concludam) " nulli morbi difficilius
" curantur quam qui in veſicam conſiſ-
" tunt: Eſt enim nervoſa et exquiſiti ſenſus
" pars, ſecundum veterem loquendi mo-
" rem frigida, et pauco ſanguine perfuſa,
" ac urina perpetuo ſuperne affluens con-

" ſolida-

" ſolidationem impedit, praeſertim in ſeni-
" bus."

METHODUS MEDENDI.

Pro diverſa morbi cauſa, diverſa inſtituenda eſt curatio; nam neque eadem remedia omnibus opitulantur, neque curari id, quod aegrum eſt, poteſt ab eo qui cauſam, unde proveniat, ignorat.

Qualiſcunque tamen ejus cauſa ſit, ſi diutine ſuppreſſa fuerit urina, ad eam educendam, catheterem intromittere oportet: Non ut cauſa morbi inde amoveri poſſit; ſed ſic inſtans periculum evitatur, et tempus deliberationi patet. Catheter autem, ineunte adhuc morbo, immitti debet; et ejus immiſſio, quoties res poſtulat, repetenda eſt, donec veſica priſtinum ſtatum recuperaverit. Si aegrum frequentis immiſſionis taedet, vel ſi conſtrictio ad veſicae collum facilem inſtrumenti tranſitum impedit,

flexibilem

flexibilem tubulum * per paucos dies in veſica retinere melius erit.—Cum aliter ſuccurri non poteſt, et ultima experiri ſtatutum eſt, tum demum urina, per veſicae inciſionem, educatur.

Sedulo interim quaerenda eſt ſuppreſſionis cauſa: Si ſpaſmus, a totius corporis vitio, ea eſt, quae ſpaſmum compeſcant, protinus adhibenda ſunt; utpote balneum calidum, injectiones aquoſae in rectum vel vaginam immiſſae; opium, aliaque antiſpaſmodica interne ſumpta. Dein, ut morbo recidivo occurratur, ad uvam urſi vel corticem Peruvianum confugiendum eſt. Neque haec quidem omittenda in ullo veſicae ſpaſmo; quaedam tamen alia deſiderat morbus ex aliis cauſis ortus. Si enim a nimia in veſicae vaſis congeſtione provenit, utilis erit ſanguinis detractio: Si a veſicae muco abraſo,

* Inſtrumentum hujuſmodi, ex metallo neto in ſpiram ducto, fabricatum, et poſtea cerato linteo involutum, in Praelectionibus Anatomicis jamdudum laudavit Cel. Monro; cerati autem lintei loco, reſina elaſtica, Caoutchouc dicta, nuper uſus eſt D. Keden, chirurgus Boruſſus.

abraſo, vel tenuiore facto, educta ſaepe urina, ea quae emolliunt in veſicam injici debent: Si a nimia urinae acrimonia proficiſcitur, copioſus aquae potus porrigendus eſt; ſin autem peculiaris acrimoniae natura comperta eſt, quae id corrigere inveniuntur, ſimul tentanda ſunt. Sic, poſt cantharidum abuſum, camphora nonnunquam remedio eſt.

Si a torpore malum provenit, vis veſicae inſita ſtimulantibus promovenda eſt.

Si, cum artuum inferiorum paralyſi, urina ſimul ſupprimitur, haec regulariter educenda eſt; iiſque remediis, quae ad priſtinam vim reliqui corporis revocandam conveniunt, utendum eſt: Quae autem, ſi feliciter cedunt, plerumque etiam veſicae ſolitum munus reddent. Si vero, ſuperata paralyſi, iſchuria adhuc perſtat, vel ſi veſica ſola ab initio reſoluta eſt, remedia dein malo magis accommodata tentanda ſunt; qualia ſunt ea medicamenta, quae vi quadam ſtimulante in veſicam agunt, uti cantharides caute propinatae, vel quaedam ex-

terna

terna auxilia pubi, perinaeo, vel parti cum veſica conſentienti admota, quae eam ad contractionem incitent; huic conſilio cataplaſmata acria, frigida pedibus, ictus electrici, conveniunt.

Si urinae ſuppreſſio ab inflammatione eſt, huic accommodata remedia opponenda ſunt. Si a morbida veſicae tunicarum craſſitudine, experienda ſunt ea quae hujuſmodi molem reſolvunt; quo caſu mercurius, ictus electrici, cataplaſmata quaedam diſcutientia, aliaque vires abſorbentium excitantia, auxilium promittunt.

At operae pretium erit de remediis potiſſimum uſitatis paulo fuſius tractare.

Sanguinem copioſe detrahere vix neceſſarium videtur, ni adſit veſicae inflammatio; ubi vero circa imam veſicam fibrae nimio ſanguine turgent, feliciore multo eventu, ope cucurbitularum vel hirudinum, prope mali ſedem, ſanguis emittitur; harum enim uſum in talibus exemplis multum collaudat Morgagni: ‘ In amico ſuo,’ ait, ‘ poſt alia incaſſum adminiſtrata, illo

‘ demum

‘ demum remedio ſublatam eſſe pertinaciſ-
‘ ſimam ſuppreſſionem.’

Vix ulla datur ſuppreſſio, in qua aegri, ſine levamine, in balneum ſe demittunt; urina diu ſuppreſſa, etiam ſi calculus iter obſtruat, ſaepe in eo reddita eſt; malo vero a ſpaſmo provenienti potiſſimum convenit, quod et hujus ſolummodo uſu aliquando tollitur. Si quidem balneum non praeſto eſt, adhibenda tamen ſunt, ad pubem et perinaeum, fomenta vel cataplaſmata, aut ad naturalia, vapor aquae calidae: Neque inutile erit in rectum vel vaginam aquam calidam, cum emollientibus miſtam, injicere—hujuſmodi enim enemata partes vicinas non modo relaxant, ſed etiam, alvum ducendo, proſunt.

Si dolor nimis urget, laudanum liquidum, ad guttas duodecim et ultra, ſecunda quaque hora, propinatum Vogel commendat. Medicus autem quidam *, proſpero cum eventu, ſe, in omni urinae ſuppreſſione, opium,

* Philoſophical tranſactions, vol. 66.

um, cum calomelane miſtum, juſſiſſe refert: Hujuſmodi compoſitionem, proportione opii gr. 2. ad calomel. gr. x. 6ta quaque hora deglutiendam, vix unquam ſuam fefelliſſe expectationem affirmat.

Diureticis caute ſemper utendum eſt, neque unquam, niſi in urina, a veſica nimis torpida et paralytica, ſuppreſſa; quo caſu cantharides, veſicam inſigniter ſtimulando, vim ejus priſtinam reſtituerunt. Pari etiam attentione frigida pedibus admovenda ſunt; quam noxia enim hujuſmodi irritamina in veſicae inflammatione, ſpaſmo, vel inſuperabili conſtrictione ſint, nemo qui ignorat.

Scintillas electricas, vel ejus ad pubem ictus, in veſicae reſolutione ſimulque tunicarum ejus craſſitudine, multum allaturos eſſe auxilii, probabile eſt; cum nullum fere medicamentum vim muſculorum citius reſtituat, neque abſorbentium vires certius excitet *.

* Vidi militem in Noſocomio Edinenſi, hoc remedio ſanatum,

In hac quoque veſicae craſſitie Mercurius a celeberrimo Gilchriſt multum commendatur: "In ſuch a delicate ſituation of things," ait, "many would have queſtioned the propriety of a mercurial remedy; and I ſhould have doubted of it likewiſe, if experience, in caſes of no leſs delicacy, had not long before convinced me of its ſafety and utility. A leſs powerful deobſtruent did not appear adequate to thoſe great and ſpeedy effects which the vehemency of the diſtemper required *."

Praemiſſis

ſanatum, cujus hiſtoriam hic breviter referam. Is, poſtquam ictum in Lumbis accepiſſet, artuum inferiorum Paralyſi correptus eſt, unde diu lecto affixus manſit. Urina prae vi elabi coepit; ſed pubis tumore, aliiſque ſuppreſſae urinae ſignis, medicus edoctus catheterem immitti juſſit, et magna urinae copia quotidie educta fuit. Iſchuria et Paralyſis non tamen abierunt, etſi multa remedia adhibita fuerunt: Ad machinam electricam demum miſſus, levamen inde manifeſtum expertus eſt. Iſchuria et Paralyſi liber cito evaſit, et jam perfecta ſanitate utitur.

* Phyſical and Literary Eſſays, Edin. vol. 3. p. 493.

Praemiſſis igitur venaeſectione, aliiſque, prout res deſiderant, auxiliis, pilulas mercuriales Pharm. Edinenſ. ad grana octo vel decem, ſingulis noctibus, propinat, quae gingivas dolore brevi afficiunt; earum tamen effectus aliquando prius ſentiuntur in veſica; hujus tenſio et ad collum conſtrictio relaxantur; urina tarde et cum minore dolore elabitur; omniumque ſymptomatum cito ſequitur levamen.

Declinante abdominis tumore, omni inflammatione et dolore jam abſente, exercitatio in equum vel in rhaeda, ad tollendas morbi reliquias, et ad veſicam ſimul confirmandam, imprimis utilis erit. Talis enim motus, quaſi leni quodam ſtimulo, vim ſui contrahendi inſitam promovet. Aquae minerales cum maximo commodo ad curationem perficiendam accedunt. Si vero res anguſtae domi detineant, aqua calcis, cortex Peruvianus, aliaque tonica, horum loco ſubſtituantur.

Jamque

Jamque peregi Diſſertationem ea cura, quam aliis negotiis diſtricto impendere licuit. Multa quidem recidenda, multa addenda, multa corrigenda invenientur; ſed rem difficilem tractanti, Lector benevolus, ſpero, indulgebit, errorumque veniam auctori adhuc juveni concedet.

F I N I S.